

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De b[ea]to Thoma aq[ui]nensi Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. de scō Thoma

xiij. Charitas oia suffert: oia credit: oia sperat: oia sustinet. In hmoi aut passione Marie apparuit excellētia charitatē ppter ea

Primo ppter oblatiois volūtatē
Secūdo ppter afflictiois acerbitatē.
Tertio ppter affectiois stabilitatē.

Primo ppter oblatiois volūtatē. Cū em ipse in medio suorum aduersarioꝝ psteret tribus diebus eū q̄rentes minime inuenerūt. Tertia autē die se manifestās eis dixit: Ego sum. Imitat⁹ dñm iesū. Esa. liij. Oblat⁹ ē q̄ ipse voluit.

Secūdo ppter afflictiois acerbitatē. Nā ipm pmo manib⁹ post tergū ligatis ⁊ fune colloꝝ impoꝝto iūter afflicerēt atq; crudeli: ⁊ sic in carcere reclusi serūt. Tandē instar dñi fuit crucifix⁹: vt q̄ dā dicit. Et in cruce stans lapidat⁹: ⁊ tandem fuit securi percuss⁹ ⁊ excubitat⁹. Ps̄ v. Re tribulatioes iustoz

Tertio ppter affectiois stabilitatē. q̄ in illis oibus tormentis sp̄ stabilis in fide ⁊ charitate ch̄i p̄māsit. Cant. vii. Fortis est vt mors dilectio. Es̄. j. Corith. xij. Charitas patēs est: benigna est.

Tertiu est testimoniū clarificatiue opatiōis. Nam p opatiōes mirāculosas clarificata est ⁊ glōse manifestata est sc̄ritas ei⁹. Ps̄. Scitote q̄ do min⁹ sc̄m suū mirificauit. In illis autē miraculis tria de eo declarātur.

Primo sua misericōdia.
Secūdo sua iusticia.
Tertio sua potētia.

Primo quedā illoꝝ miraculoꝝ attestat⁹ sue mie vt q̄ ducētos q̄nq̄ginta portioe intoxicata exccatos illūinauit singlis man⁹ iponēs: q̄s etiā ad fidē conuertit Lu. vi. Estote misericordes sicut ⁊ p̄r̄ v̄ celestis misericors est.

Secūdo quedā attestantur sue iusticie. Cū ei quedā obstinati p̄sisterēt ⁊ sb̄ū dei deriderēt: dixit eis: Denūcto vob⁹ q̄ in inf̄nū viui descēdet. statiq; se terra aperuit ⁊ eos viuos deglutiuit. Sap. vi. Unde est orbis terraz p̄tra insensatos.

Tertio quedā attestantur sue potētie. Qm̄ cū esset in carcere: demones apparētes dētib⁹ quidē in eū fremebāt: sed in eū accedere nō audebāt neq; poterāt: ⁊ etiā q̄ portio intoxicata de q̄ fuerāt sup̄dicti exccati nihil eū lesit. Marc. vi. Signa autē eos q̄ credit⁹: hoc sequit. In noie meo demo. eijciētrē. Esti mort⁹ sep̄ qd bib. nō eis nocēbit. Et dicit⁹ itaq; apparet sc̄ritas b̄i marthie ppter quā sc̄ritatē dign⁹ fuit annūerari iter ap̄los: quib⁹ admodū dicit⁹ p̄ba pus assumpta. Lēgō dicit⁹ soꝝ sup̄ marthiā. Hunc igit vt patronū ap̄ deū inuocem⁹ vt ei⁹ meris. et p̄sbo cū elect⁹ ⁊ b̄is annūerari mereamur Amen.

De b̄o Thoma agnensī Sermo.
De mundi

I Bart. v. Hoc de b̄o thoma doctore dicere possum⁹ qd Eccl. i. scribit⁹: vix Quasi luna plena diebus suis lucet ⁊ q̄si sol refulgēs sic ille et fulsit in tēplo dei Jōs iuētiēter de eo enūciari p̄nt p̄ba p̄posita: qm̄ vix ipse est lux mōdi. Illustrauit em̄ eccliam m̄stip̄. Illustrauit inq; tripliē lumine.

Primo lumine p̄uofe p̄diciōis siue p̄fectionis.

Secūdo lūine fructuose instructiois.

Tertio lūine miraclose opatiōis.

Primo igit b̄us Thomas eccliaz ⁊ mundi illustrauit lūine p̄uofe p̄fectionis. De hac luce dicit⁹. v. Luceat lux v̄a corā hoib⁹ vt videat⁹ opera v̄a bona ⁊c. Excellētia autē p̄uofe p̄fectionis glōsi thome tria maxime declarant ⁊ ostendunt.

Primū ē acceleratio sp̄allis sc̄ritis

Secundū est abdicatio tēporalis m̄n̄dānitatis.

Tertiu est deuotō cordialis sinceritat⁹

Primū est acceleratio sp̄allis sc̄ritatis. A p̄mis enī annis deo seruire cepit q̄si iā deo sp̄aliter dedicat⁹. Quinq̄nne em̄ deo parētēs ei⁹ obtrahit i monasterio mōꝝ cassini ordinis sc̄ti b̄adi cū educādū et instrūdū. Puer autē ipse p̄uofe

nia deuitabat pfortia. dissoluta colloq̄a
iā incipies meditari taciturni atq; vt po
terat orone tuor. Sap. viij. Puer craz
ingeniosus r forit. lum aiā bonā. Lū
aut esset septēnis vel octēnis in neapolum
cū studij missus ē: r ibi p ānos septē sic in
studijs pfect: grāmaticalib: logicalib: r
naturali pbia vt sup coetaneos suos am
mirabilis haberet. Thren. iij. Bonū erit
viro cū portauerit iugū ab adolescētia sua

Scōm est abdicatio tē
poralis mūdāntat. Laudabilior aut i eo
fuit mūdi pceptus ppter aliq̄ q̄ plerūq; i
pedre solēt mōi pceptū q̄b: tñ nō obitā
sib: glōsus thomas oino pceptit mūdūz
Difficilior: q̄ppe videt sibi fuisse mōi pte
pus. Tū ppter gñis nobilitatē: q̄: fili: co
mūis aq̄nens. Tū ppter copiosam parē
tū facultatē. Tū etiā ppter iuuetutē: quia
mūdū reliq̄t anno. xij. vel. xv. Talis aut
difficultas auget meritū. Hiero. ad exu
perantiū. Audū chīm nudū segrēduruz:
grāder: dīff: alē: sed magna sūt p̄mia. Hec
ille. Itē sp̄tiale r magnā hūit difficultatē
tē resistendo ip̄ortunitati parentū volētū
eū impediret retrahere a statu religiōis:
sed neq; terrorib: neq; blādumētis q̄bus
eū reuocari potuit a suo sancto pposito.
Dait. vij. Fundat. em erat sup firmā pe
tra. Cōsideraui itaq; illd qd̄ dē Joānes
j. Joā. ij. Nolite diligere mōm neq; ea q̄
in mōdo sunt: qm̄ siq; diligit mūdū nō est
charitas p̄ris in eo. P̄orius itaq; p̄cem
p̄sit triplicē vanitatē q̄ in mōdo reperit r a
mūdānis q̄rit r desiderat. Prima ē vani
tas diuitiaz: quā p̄cepit p volūtariā pau
peratē: atredēs illd saluatoris Dait. v.
Bti paupes spū rē. Et p̄ oppositū Lu. vij
De vobis diuitib: q̄ hētis hic p̄sola. vel.

Scōda est vanitas delitiaz. quā p̄cepit
p̄stantie puritatē: vicz p sobrietatē r casti
tate. Amb. j. de offic. In p̄stantia maxime
bonēti cura decorisq; p̄sideratio spectat
r q̄rit: qd̄ exponit ip̄e Tho. ij. q. cxiij. di.
q̄ bonētas r decor maxie attribuitur tē
peratē: nō ppter p̄ncipalitātē boni p̄rij: s̄z
ppter turpitudinē mali p̄trarij a q̄ retrah
bit: inq̄ntū. s. reprim̄ seu regulat delecta
tiones q̄ sūt nobis r hūicis cōmunes. Fuit

aut glōsus thomas p̄go purissim⁹ firmis
simusq; in sacro p̄ginitatis pposito ppter
qd̄ aspect⁹ r mltēz colloq̄a q̄i venenosōs
serpētes fugiebat nisi eā nēitatis aux spū
alis vrilitatē. Job. xxi. Depigi fedus cum
oculis meis vt ne cogitare quidē de p̄gine.
Tū cū ad istantiā m̄ris: frat̄z suoz volē
tū eū a religiōe retraherē in custodia ret
neret: semel ad eū introducta est puella i
pudica pulcra q̄dez facie/ sed anio vene
nosa q̄i serpēs in facie hūana vt deiceret
eū a pposito castitatis q̄ multip̄l̄r infesta
bat eū: m̄ic vipereo aspectu: nūc verbis la
sciuis: nūc tactib: impudicis: sectantim⁹ vi
rilis: p̄ia huiuscemodi retamēta supauit.
Quāscq; qm̄ sibi grauis ex ei⁹ p̄sentia im
mineret retatio: Anōz ardētē accepit eū
q̄ sibi timorē incurtiēs eā exire coegit: ac de
hinc dñm exorauit vt ei p̄ferre dignaret
p̄petue p̄ginitatē donū. Obdormiēt itaq;
sibi angeli p̄ginitatē amatores astiterunt
dicētes eū exauditū: stringētēsq; eū circa
renes vt sibi videbat vsq; ad dolorē sensū
bile dicētes: Ex parte dei te cingim⁹ cin
gulo castitatis quod nunq; violabit. Fuit
it ergo beatus Thomas de numero illoz
p̄ quib: dixit domin⁹ Dait. xij. Sunt
eunuchi qui castrauerūt seipos ppter re
gnū celozū. Tertia est vanitas supbia
rum quā beatus Thomas p̄reuit p̄ veraz
humilitatē: sciēs qm̄ dicit Jaco. iij. De
us superbis resistit: humilib: aut dat gra
tiam. Omnē itaq; inanē gloriā fugiebat:
benignus in verbis r dulcis erat: simplex
et obediēs in sua cōuersatione. Unde se
mel cum esset in cōuentu Bononiēsi: ska
ter quidā qui de alio cōuentu venerat pe
tijt: a p̄iore foritū qui secum irer per villaz
P̄ior autē dixit: vt quēcunq; vellent as
sumeret. Frater igit non cognoscēs Tho
mam a casu reperiens dixit ei: P̄ior: dix
it mibi vt mecū venias in villā. Humil
limus ergo Thomas simpliciter obedi
uit in omni humilitate sequēs eū quous
q; aliqui Thomā cognoscētes mirantes
q̄ tantus doctor fratrē illum sequeret: no
tificauerūt ip̄i fratri quis esset qui post eū
ambularet. Faciebat beatus Thomas qd̄
horratur Sapient̄ Eccl̄iastici. iij. Quan
to magnus es humilia te in omnibus r co

Ber. De sctō Thoma aquinate

rā deo inuenies grām. Apparuit etiā hūi-
litas bñi thome in eo q̄ oēm mūdi bono-
rē p̄tempit p̄siderās qm̄ oīs bonorū mun-
dā p̄cō trāsit. Ps. Vox yr exaltati fue-
runt & honorificati deficientes quē ad mo-
dū sum? deficiēt. Un̄ oblatū sibi a demē-
te papa q̄rto archiep̄atū neapolitanū cuz
additiōe reddituū mōasterij scti petri ad
arā penit? recusauit. Itē semel cū suis stu-
dētib? rediēs de sctō dionysio interroga-
tus a q̄dā si uellet ne dñs fieri ciuitatis pa-
risiensis: rñdit se mag? uelle chrystomū
sup mattheū. Un̄ p̄t̄ sua hūilitas & ho-
nois mūrtani p̄ceptus. Prouer. xj. Ubi
hūilitas ibi sapientia.

Tertiuū qd ostendit excel-
lentiā sue p̄uose p̄fectōis ē deuotio cordia-
lis sinceritat. Deuotio q̄ppe sincera crea-
turā rōnale ad suā p̄fectiōē ducit q̄ in s̄
p̄stitit q̄ sūmo bono inhereat per amorē.
Itē ps̄ dicebat. Ubi autē adherere deo
bonū ē. Nā sicut dī. Hugo l. d̄ p̄rute orā-
dī. Deuotio est p̄? & hūilis affect? in deū
Deuotissim? q̄ppe fuit thomas. idcirco
uir p̄fectissimus. Precipiā autē gerēdā
deuotione circa eucharistie sacramētum
missam q̄ridie nisi legitime p̄peditus ce-
lebrās & aliā deuotissime audies in quare
plurimū sacerdoti ministrabat. Frequēt
in missa tanta afficiebat deuotiōe ut tot?
p̄suderet lachrymis. Nocte post breuem
somnia in oratiōe p̄sternebat: lectiōi & ora-
tioni assidue uacabat sacrisq; meditatiōi-
bus q̄ridie in seruire deuotiōis p̄ficiēbat
Ps. In meditatiōe mea exardescet ignis
Studio lectiōi & disputatiōi sp̄ orationem
p̄mittebat lachrymis p̄fusus. In dubijs
sp̄ ad orōnē p̄fugiebat. Et ut fratri ray-
mūdo socio suo reuelauit in secreto sciam
suā nō tā hūano studio q̄ orōnis suffra-
gio accepit. Cū sibi uacabat lectionē acci-
piebat & collatiōib? patrū. Interrogat?
autē cur hoc faceret: cū talis lectio nullius
aut modice uideat eē p̄fuditatis dicebat.
Ego in hac lectiōe deuotionē mētis collig-
go ex q̄ facili? in speculationē assurgo In
hoc imitat? ē exēplū beati dñici q̄ ad ma-
gnū apicē scie illo mō p̄ueniat. Deuotio-
nis autē sue excellētia apparet maxime ex
trib? signis. **Primū signū ē impetratio**

Nā s̄m Aug. Dignior se q̄ orōnis effect?
cū seruētiō: p̄cedit affect?. Sp̄ autē exau-
diebat thomas in orōnib? sctis: & orādo il-
lustrabat sup occultis sacre scripture. **Se-**
cū dū signū ē reuelatio q̄ sibi fiebat in orō-
ne: sibi em̄ orāti reuelat? ē stat? multo-
rum suffragia: & duoz fratru carnaliū ym? uo-
delz lādulphi in purgatorio exiit: & alte-
rius. s̄. raimūdi tā exētis in glā tanq; mar-
tyr qz mors illata fuit ei sub tyrānide fre-
derici imp̄atoris p̄f̄ cām ecclie quā defen-
dit. **Tertiuū signū ē eleuatio.** Tāta q̄pi-
pe deuotiōe seruebat in spū & spūs a? hie
i celestia rapiebat ut & corp? eius licz gros-
se esset corpulētie in aera eleuaret q̄s spū
obediēs. Ezech. viij. Eleuauit me spūs in
ter celū & terrā. Plurics em̄ uisus ē orōis
eleuat? a terra q̄si duob? cubitis: & alij
p̄ cubitū. Sepius etiā in suis meditatiōib?
in extasi rapiebat: & mirabile erat uide-
re hoīem sensib? uētē subito sic rapi & mēte
sic eleuari ut q̄si esset ab hoibus separat?
& hoc ei semel p̄tigit cū in mēsa regis iud-
xa eū sederet. Semel etiā i sctō seuerno
castro sororis sue āno illo q̄ e uita decellit
p̄ tridū māsit rapē? in q̄ raptu mltā sibi
ruelata sūt. P̄t̄ itaq; deuotiōis e? p̄cellē-
tia p̄ quā sp̄ in dies in spūs seruire crede-
bat: qz sic dī dñs Lu. xj. P̄ celestz dabit
spūm bonū petētib? se. Recte q̄ dicit p̄ lux-
mūdi qz illuminauit. & c. Prouer. iij. In
scōz semita q̄si lux splendens p̄cedit.

Secūdo bñs thomas illustrauit ec-
clesiā lumine fructuose instructiōis
Sap. vj. Diligite lumē sapie. P̄o-
fecto de bño thoma dicere possum? qd b-
ioāne baptista dī dñs Jo. v. Ille erat lux
cerna ardēs & lucēs. Instruct? at & docuit
beatus thomas tripliciter.

Primo illuminatiua lectiōe.
Secūdo affectiua p̄dicatiōe.
Tertio declaratiua descriptiōe.

Primo illuminatiua lectiōe.
ne. Legēdo em̄ & disputādo ceteris uide-
bat mirabilis p̄f̄ in iaz. p̄fuditaret ad eū
recurrēbant. p̄ dubioz explanatiōe. P̄io-
uer. xvij. In facie prudētis lucet sapia.

Secūdo affectiua p̄dicatiōe.
Sermo q̄ppe eius ad populū. nō curio?

De scō Gregorio Fo. CLXXXIX

h̄ p̄ q̄tate audierū plan⁹ erat. Ardebāt
et p̄ba z in audierū cordib⁹ cōpunctioz
ingerebāt z diuini amorē accendebāt. Jō
de eo exponit p̄t illud ioh̄. x. Stetit sol
in medio celi. i. in medio ecclie militantis
sol inq̄ nō solū illuminās h̄ z calefaciēs. j.
Reg. xj. Erit vob̄ salus cū sol incaluerit.

Tertio declaratiua descri
ptio: q̄ plurimos ei libros descripsit q̄b⁹
p̄maxime illustrat ecclia. Sap. vij. Inex
tinguibile est lumē illius. Proverb. xxxj.
Nō extinguet̄ in nocte lucerna ei⁹. Recte
ergo dicit̄ lux mundi.

Tertio illūinavit mūdū lumine mi
raculose opatiōis. ps. Illuxerūt co
ruscationes tue orbit̄ terre. Fuerūt autē
opatiōes miraculose p̄fectionē sue sc̄ita
tis declarates p̄cipue in triplici differētia

Prima: est mirabiliū apparitionū.
Secunda: est plurimū suscitacionū.
Tertia: est multipliciū subuētionū.

Prima est mirabiliū ap
paritionū. Anno em̄ sui trāsit⁹ cū in lecto
laceret infirmus semel duob⁹ alijs vidē
tibus apparuit stella magna atq̄ clarissī
ma q̄ p̄ fenestrā introiuit z sup̄ lectū infir
mi circa caput eius stetit p̄ aliquā morās
ep̄is: atq̄ post paululū discessit. Jtē hora
trāsitus sui monach⁹ cisterciensis in mo
nasterio fosse noue (in q̄ gl̄iosus thomas
decessit) in ecclia obdormiēs orando vi
dit stellā splendidiā sup̄ monasteriū
cadere: duasq̄ stellas alias de celo descē
dētes eiusdē fulgoris cū p̄ma p̄ paululū
primā stellā ad celestia subleuare. Post
quā visionē monachus a sopore solut⁹ au
dituit pulsare si gnū obit⁹ sc̄ri docerēt. Jtē
trib⁹ dieb⁹ an̄ eius obitū apparuit stella
ad modū comete q̄ etiā aliq̄n de die vide
bat q̄ b̄tō thoma deficiēte defecit. Jtē re
uelatus fuit eius decessus fratri paulo de
aqla in cōuentu neapolitano. Jtēz fratri
alberto ep̄o apud colonā in mēsa discubē
ti. Jtē cū post eius sepulturā pluries sa
ctā sit sui corporis trāslatio sp̄ ex eius se
pulcro tāta odoris suauitas emanabat vt
videre aromatiū apotheca. ac etiā elapso
tam septēnis tā corpus eius q̄ vestimēta
integra visa sūt nisi qd̄ modicū deerat in
summitate pollicis. Erat q̄ppe illa odoris

fragrantia p̄figuratio suauissimi odoris q̄
in corporib⁹ gl̄ificat⁹ erit. Vñ cātar ecclia
Sancti tui dñe florebūt sicut illū z sicut
odor balsami erunt ante te.

Secūda est differētia plu
riū suscitacionū. Cū em̄ q̄dā dña partum
mortuū eiecisset m̄ puerpere deuote ora
uit beatū thomā z apparuit puer redsul
uus. Jtē in puincia lombardie superioris
meritis eius suscitata est mulier q̄dā de
fūcta. ps. Mirabilis de⁹ in sc̄ris suis.

Tertia est differētia mul
tipliciū subuētionū: qz vltz multis subue
nit multos cecos illuminādo plurimosq̄
a diuersis p̄culis morbis z dolorib⁹ libe
rādo. ps. Scitote q̄ dñs sc̄m suū miris
ficauit. Ex dicit̄ itaq̄ p̄z qm̄ b̄tūs tho
mas recte dicit̄ p̄ lux mūdī qz multiplici
mūdū illūinavit. Ad hāc igit̄ lucē oculos
mētis erigam⁹ vt radqs ei⁹ illustrari lu
mine gr̄e z tadē lumine gl̄ie mereamur.
Amen.

Scr. De b̄tō Gregorio papa.

Qui fecerit

Qz docuerit hic magn⁹ voea
bis in regno celoz. Barth
v. Recte magn⁹ d̄r i regno celoz q̄ fecerit
z docuerit: qz talis mgr̄m p̄fectōis inseq̄
tur: de q̄ d̄r Act. j. q̄ cepit facere z docere
Sic autē di. ip̄e saluator Lu. vj. Perfect⁹
om̄is erit si sit sic mgr̄ ei⁹. Talis autē fuit
b̄tūs Gre. Jō recte d̄ ip̄o dicam⁹. Qui fe
cerit z docuerit h̄ rē. In quib⁹ p̄b̄ tāgun̄
tres eius preeminētia.

Prima: est preeminētia virtuose p̄fectō
nis. cū d̄r. Qui fecerit.

Secūda: est preeminētia lumine in s̄ru
ctōis. cū dicit̄. z docuerit.

Tertia: est preeminētia gl̄iose retribu
tionis. cū d̄r: hic magn⁹ rē.

Prima est p̄eminētia virtuose p̄fē
ctōis. Fuit em̄ vir sc̄tissimus atq̄ p̄
fectissimus. Eccl. xliij. Inuētus est
perfect⁹. Hāc autē p̄fectionē gl̄iosi gre
gorij fecerūt p̄cipue tres ei⁹ virtuose con
ditiones.

Prima: est p̄p̄e reputatiōis hūilitas.
Secūda: est multarie misarōis benignitas